

Innst. S. nr. 207

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument nr. 8:30 (2008–2009)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Røbekk Nørve og Ivar Kristiansen om å be Regjeringen fremme en handlingsplan for å hindre en forsyningskrise i kraftforsyningen til Trøndelag og Møre og Romsdal

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen fremme en handlingsplan med konkrete tiltak for å avverge en forsyningskrise i kraftforsyningen til Trøndelag og Møre og Romsdal, og legge denne frem for Stortinget i løpet av vårsesjonen 2009."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ann-Kristin Engstad, Asmund Kristoffersen, Marianne Marthinsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen og Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark og Ivar Kristiansen, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, fra Senterpartiet, Erling Sande, og fra Venstre, lederen Gunnar Kvassheim, viser til at det i representantforslaget tas opp spørsmål i forbindelse med den anstrengte

kraftsituasjonen i Midt-Norge, med bakgrunn i at en fikk en større utvidelse og fornyelse av Hydro aluminium på Sunndalsøra med virkning i 2004, igangsetting av landanlegget på Ormen Lange på Aukra i 2007 og annen virksomhet med behov for øket krafttilgang.

Komiteen er kjent med at ubalansen i kraftproduksjon og kraftforbruk først og fremst er knyttet til Møre og Romsdal. Mens en i fylket i 1996 i et normalår i forhold til nedbør hadde balanse mellom produsert kraft og forbruk av kraft tilsvarende ca. 6 TWh, er en i 2009 kommet i en situasjon med en middelproduksjon på mellom 6,5 og 7 TWh, og et forbruk på om lag 12 TWh. Siden beslutningene om begge de ovennevnte utbygginger ikke på noe tidlig tidspunkt var åpenbare eller sannsynlige, var spørsmålet om ny kraftproduksjon lite framme hos kraftprodusenter og myndigheter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at ubalansen i produksjon og etterspørsel krever stor oppmerksomhet og viser til at det gjøres mye for å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge. Dessuten gir både EUs forsynings sikkerhetsdirektiv og elmarkedsdirektivet muligheter for tiltak som kan bedre forsynings sikkerheten når den er truet. Det vises i denne sammenheng til brevet av 5. mars 2009 fra olje- og energiministeren til komiteen (vedlagt) der han sier:

"Det arbeides også med andre tiltak for å redusere sårbarhetene i regionen. Bl.a. har OED satt i gang arbeid med å vurdere hvilket handlingsrom det er for å støtte ny produksjon og forbrukseffektivisering i Midt-Norge, ut fra hensynet til forsynings sikkerhet. Både den juridiske og økonomiske siden av dette er nå under utredning, samtidig som vi har startet en dialog med EU og ESA om saken."

Flertallet viser til at arbeidet med å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge har hatt høy prioritet, og at Regjeringen i desember 2006 la fram en handlingsplan der en trakk opp hovedlinjene for å bedre kraftsituasjonen.

Med henvisning til brevet fra olje- og energiministeren gjøres det rede for at Statnett har foretatt omfattende utbedringer i overføringsnettet inn og ut av regionen. De siste årene er det foretatt investeringer på 5 mrd. kroner i regionen og med planer for ytterligere investeringer på ca. 2,5 mrd. kroner. Det er videre foretatt meget betydelige nettførsterkninger, noe som var noe av grunnlaget for å fjerne det spesielle prisområdet for Midt-Norge høsten 2008.

Komiteen er kjent med at man høsten 2009 vil ha på plass en betydelig økt overføringskapasitet mellom Sverige og Midt-Norge. En annen meget viktig overføringsforbindelse mellom Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal (Fardal til Ørskog) er nå under konsesjonsbehandling i NVE.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har også merket seg at med kraftig økning i ENOVAs midler, så er oppmerksomheten mot Midt-Norge forsterket, noe som for øvrig var tilfelle også i 2008 spesielt rettet mot kommunene. Med en overføring til energifondet på ca. 2 600 mill. kroner i 2009, gir dette rom for bl.a. å kunne prioritere flere tyngre prosjekt, også vindkraftprosjekter. Flertallet viser til at regionen er bedre rustet til å håndtere svært anstrengte situasjoner etter at de to reserverkraftverkene er på plass på Tjeldbergodden og på Aukra ved Ormen Lange-anlegget.

Komiteen har merket seg at Regjeringen har to gasskraftprosjekter til behandling. Det gjelder Industrikraft Midt-Norge i Skogn sin søknad om konsesjonsforlengelse og Industrikraft Møre i Fræna sin anke på avslag i NVE. Komiteen vil understreke at det er sterkt behov for å få økt kraftproduksjonen internt i regionen. Komiteen antar at den gruppa med bred deltagelse fra regionen som OED opprettet i 2008, for å følge arbeidet med å bedre kraftsituasjonen, har sterk oppmerksomhet. Dette gjelder både på muligheten for ny kraftproduksjon – bl.a. gjennom opprusting, revisjon og utvidelse av eksisterende vannkraft – og på energieffektiviseringstiltak, spesielt i tilknytning til ENOVAs mandat og virkemidler.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ser det ikke som formålstjenlig å imøtekomme forslagsstillernes forslag om en ny handlingsplan, som i seg selv verken vil

utløse mer kraftproduksjon, større overføringskapasitet eller flere og bedre energieffektiviseringstiltak.

Flertallet slutter seg derfor til olje- og energiministeren, som sier i ovennevnte brev til komiteen:

"Jeg legger opp til å foreta raske og løpende beslutninger og vil derfor ikke prioritere å utarbeide en handlingsplan i vår."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at kraftforsyningen til Møre og Romsdal og Trøndelag de siste årene har vært anstrengt. I 2009 er kraftunderskuddet i denne delen av landet anslått til å utgjøre 5 TWh.

Disse medlemmer har merket seg at fra og med 13. april 2009 ble Midt-Norge igjen et eget markedsområde for elektrisk kraft. Omleggingen av markedsområder er hjemlet i NVEs forskrift om systemansvar, og er et virkemiddel for å motvirke energiknapphet i et område eller region og håndtere større flaskehals i systemet. Disse medlemmer viser til at Midt-Norge de siste årene i lange perioder har vært et eget markedsområde for elektrisk kraft, med periodevis til dels betydelig høyere strømpriser enn i Sør-Norge.

Disse medlemmer har merket seg at med unntak av bygging av nye overføringsforbindelser fra andre deler av landet og fra Sverige og bygging av to reservekraftverk har det skjedd lite utbygging av ny permanent kapasitet for energiproduksjon i denne landsdelen.

Disse medlemmer peker på at daværende olje- og energiminister Odd Roger Enoksen allerede i Stortinget 1. juni 2006 lovet å legge fram en handlingsplan for å møte den anstrengte kraftforsyningen i Midt-Norge allerede høsten 2006. Siden – snaut tre år og to energiministere senere – kan ikke disse medlemmer se at en slik plan er blitt presentert for Stortinget. Dette til tross for at forsyningssituasjonen for elektrisk kraft i Midt-Norge fortsatt er alvorlig.

Disse medlemmer tar på denne bakgrunn opp forslaget i Dokument nr. 8:30 (2008–2009).

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at kraftsituasjonen i Midt-Norge er krevende, og at regionen derfor trenger bærekraftige løsninger for framtida. Disse medlemmer har tidligere tatt til orde for at Midt-Norge bør bli en modell for utvikling av bærekraftige energiløsninger ut fra de ressurser som finnes i landsdelen. Midt-Norge har potensial til å bli et forsøksområde eller geografisk satsingsområde for utvikling av bærekraftige energiløsninger. Utarbeiding av en handlingsplan med konkrete tiltak vil kunne legge grunnlaget for en slik satsing.

Disse medlemmer mener følgende tiltak bør vurderes ved utarbeiding av en handlingsplan for å avverge forsyningskrise i kraftforsyningen i Møre og Romsdal:

- Egne, regionale støtteordninger til prosjekter som ikke faller inn under andre støtteordninger eller som ikke utløses ved hjelp av statlige støtteordninger.
- Regionale støtteordninger til rentbrennende vedovner.
- Tiltak for å stimulere til økt bruk av bioenergi til oppvarming i store bygninger.
- Etablering av anlegg for biokraft.
- Støtte til teknologiutvikling innen vindkraft, herunder store demonstrasjonsanlegg.
- Toveiskommunikasjon mellom forbruker og strømleverandør for å stimulere til sparing.
- Offentlig oppkjøp og utvikling av teknologi, herunder umodne teknologier.
- Utvikling av energitjenester eller tredjepartsfinansiering.
- Stimulering til fleksible energiløsninger i nye boligprosjekter.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Stortinget ber Regjeringen fremme en handlingsplan med konkrete tiltak for å avverge en forsyningskrise i kraftforsyningen til Trøndelag og Møre og Romsdal, og legge denne frem for Stortinget i løpet av vårsesjonen 2009.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:30 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Røbekk Nørve og Ivar Kristiansen om å be Regjeringen fremme en handlingsplan for å hindre en forsyningskrise i kraftforsyningen til Trøndelag og Møre og Romsdal – vedlegges protokollen.

Oslo, i miljø- og energikomiteen, den 28. april 2009

Gunnar Kvassheim

leder

Asmund Kristoffersen

ordfører

Vedlegg

Brev fra Olje- og energidepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 5. mars 2009

Vedrørende representantforslag nr 8:30 (2008-2009) om en handlingsplan for å hindre en forsyningskrise i kraftforsyningen til Trøndelag og Møre og Romsdal

Det vises til brev av 27. januar d.å. fra Stortingets energi- og miljøkomité vedrørende representantforslag nr. 8:30 (2008-2009) fra stortingsrepresentantene Elisabeth Røbekk Nørve og Ivar Kristiansen om å be Regjeringen fremme en handlingsplan for å hindre en forsyningskrise i kraftforsyningen til Trøndelag og Møre og Romsdal.

Svar:

Den anstrengte kraftsituasjonen i Midt-Norge skyldes først og fremst utvidelsene på Hydro aluminium på Sunndalsøra og beslutningen om å bygge Ormen Lange anlegget uten å få på plass ny kraftproduksjon. Dette var beslutninger som ble fattet før denne regjeringen tiltrådte.

Fra denne regjeringen tiltrådte har imidlertid arbeidet med å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge hatt høy prioritet. Allerede i desember 2006 la Regjeringen fram en foreløpig handlingsplan. I denne planen trakk Regjeringen opp hovedtrekkene i politikken for å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge. Videre ble det redegjort for viktige tiltak. I tiden etter at handlingsplanen ble lagt fram er det arbeidet videre med ytterligere tiltak.

Tiltak i regi av Statnett har hele tiden stått sentralt i politikken for å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge. Statnett har foretatt svært omfattende utbedringer i overføringsnettet innen og inn til regionen med utgangspunkt i foreliggende nettutviklingsplaner. Samlet har Statnett i løpet av de siste årene foretatt investeringer for om lag 5 milliarder kroner i regionen, og planlegger ytterligere investeringer for ca. 2,5 milliarder kroner.

Arbeidet med nettforsterkninger har muliggjort mer import inn til området, og er en av årsakene til at Statnett kunne fjerne prisområdet i Midt-Norge november 2008. Høsten 2009 vil også økt overføringskapasitet mellom Midt-Norge og Sverige være på plass. Dette vil gi en ytterligere økning i importmulighetene inn til regionen. Statnetts konsesjonsøknad for en ny overføringsforbindelse mellom Sogn og Møre er nå til behandling i NVE. Denne linjen vil bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge vesentlig.

Statnett har også fått på plass to reservekraftverk i regionen. Dette er en forsikring som skal gjøre oss i

stand til å kunne håndtere svært anstrengte situasjoner, dersom uventede hendelser skulle oppstå.

Satsingen på fornybar energi og energiomlegging er en viktig del av løsningen for regionen. Som et ledd i dette har NVE fått styrket sin saksbehandlingskapasitet når det gjelder konsesjoner, og vil prioritere saker i regioner med stort kraftunderskudd, bl.a. Midt-Norge.

Enova har en betydelig aktivitet rettet mot kommuner i Midt-Norge. Dette omfatter både kommunal energiplanlegging og konkrete prosjekter. Kommunene oppfordres til å søke tilskudd og realisere konkrete prosjekter. Enova hadde en særlig høy aktivitet rettet mot kommuner i Midt-Norge i 2008.

Regjeringen har styrket Energifondet med 1,19 mrd kroner i forbindelse med tiltakspakken som ble fremlagt 26. januar. Dette innebærer at overføringene til Energifondet i 2009 vil være om lag 2 600 mill. kroner, over 80 prosent mer enn opprinnelig budsjettet for 2009. Alle Enovas satsingsområder vil kunne prioriteres opp, også vindkraftsatsingen. Enova legger opp til å gjennomføre to utlysingsrunder for vindkraft i 2009. Første runde planlegges gjennomført før sommeren.

Regjeringen har nå to gasskraftprosjekter med beliggenhet i Midt-Norge til behandling. Industrikraft Midt-Norge har søkt om forlengelse av sin energikonsesjon for et gasskraftverk på Skogn, mens Industrikraft Møre har påklaget NVEs avslag på energikonsesjon inn til OED. Det arbeides også med andre tiltak for å redusere sårbarheten i regionen. Bl.a. har OED satt i gang arbeid med å vurdere hvilket handlingsrom det er for å støtte ny produksjon og forbrukseffektivisering i Midt-Norge, ut fra hensynet til forsyningssikkerhet. Både den juridiske og økonomiske siden av dette er nå under utredning, samtidig som vi har startet en dialog med EU og ESA om saken.

Jeg er opptatt av å ha en god dialog med regionen. I 2008 ble det opprettet en egen gruppe som skal følge arbeidet med å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge. Gruppen har en bred deltagelse fra regionen.

Samlet sett gjøres det en omfattende innsats for å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge. Det er gjennomført og planlegges ytterligere tiltak for økt overføringskapasitet, det er lagt opp til en betydelig økning i satsingen på energiomlegging og fornybar produksjon og det arbeides videre med ytterligere tiltak som kan bidra til å styrke forsyningssikkerheten. Jeg viser også til brev til Stortinget av 4. mars 2008 vedrørende representantforslag nr 8:41 (2007 - 2008)

om tiltak for å hindre langvarig kraftkrise i Midt-Norge. Jeg legger opp til å foreta raske og løpende

beslutninger og vil derfor ikke prioritere å utarbeide en handlingsplan i vår.

